

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ triṣaṣṭitamahaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ triṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

śrīrāmasya vilāpaḥ

sa rājaputraḥ priyayā vihīnaḥ
śōkēna mōhēna ca pīḍyamānaḥ |
viṣādayan bhrātaramārtarūpō
bhūyō viṣādaṃ pravivēśa tīvram ॥ 3.63.1 ॥

sa lakṣmaṇaṃ śōkavaśābhipannaṃ
śōkē nimagnō vipulē tu rāmaḥ |
uvāca vākyaṃ vyasanānurūpa -
muṣṇaṃ viniḥśvasya rudan saśōkam ॥ 3.63.2 ॥

na madvidhō duṣkṛtakarmakārī
manyē dvitīyō'sti vasundharāyām |
śōkānuśōkō hi paramparāyā
māmēti bhindan hṛdayaṃ manaśca ॥ 3.63.3 ॥

pūrvaṃ mayā nūnamabhīpsitāni
pāpāni karmānyasakṛtkṛtāni |
tatrāyamadyāpatitō vipākō
duḥkhēna duḥkhaṃ yadahaṃ viśāmi ॥ 3.63.4 ॥

rājyapraṇāśaḥ svajanairviyōgaḥ
 piturvināsō jananīviyōgaḥ |
 sarvāṇi mē lakṣmaṇa śōkavēga -
 māpūrayanti pravacintitāni || 3.63.5 ||

sarvaṃ tu duḥkhaṃ mama lakṣmaṇēdaṃ
 śāntaṃ śarīrē vanamētya śūnyam |
 sītāviyōgāt punarapyudīrṇaṃ
 kāṣṭhairivāgniḥ sahasōpadīptaḥ || 3.63.6 ||

sā nūnamāryā mama rākṣasēna
 hyabhyāhṛtā khaṃ samupētya bhīruḥ |
 apasvaramṃ susvaravipralāpā
 bhayēna vikranditavatyabhīkṣṇam || 3.63.7 ||

tau lōhitasya priyadarśanasya
 sadōcitāvuttamacandanasya |
 vṛttau stanau śōṇitapaṅkadigdḥau
 nūnaṃ priyāyā mama nābhipātaḥ || 3.63.8 ||

tacchlakṣṇasuvyaktamṛdupralāpaṃ
 tasyā mukhaṃ kuñcitakēśabhāram |
 rakṣōvaśaṃ nūnamupāgatāyā
 na bhrājatē rāhumukhē yathēnduḥ || 3.63.9 ||

tāṃ hārapāśasya sadōcitāntāṃ
 grīvāṃ priyāyā mama suvratāyāḥ |
 rakṣāṃsi nūnaṃ paripītavanti
 śūnyē hi bhittvā rudhirāśanāni || 3.63.10 ||

mayā vihīnā vijanē vanē sā
 rakṣōbhirāhṛtya vikṛṣyamāṇā |
 nūnaṃ vinādaṃ kurarīva dīnā
 sā muktavatyāyatakāntanētrā || 3.63.11 ||

asmin mayā sārddhamudārasīlā
 śīlātalē pūrvamupōpaviṣṭā |
 kāntasmitā lakṣmaṇa jātahāsā
 tvāmāha sītā bahuvākyajātam || 3.63.12 ||

gōdāvarīyaṃ saritāṃ variṣṭhā
 priyā priyāyā mama nityakālam |
 apyatra gacchēditi cintayāmi
 naikākinī yāti hi sā kadācit || 3.63.13 ||

padmānanā padmapalāśanētrā
 padmāni vānētumabhiprayātā |
 tadapyayuktaṃ nahi sā kadāci -
 nmayā vinā gacchati paṅkajāni || 3.63.14 ||

kāmaṃ tvidaṃ puṣpitavrkṣaṣaṇḍam
 nānāvidhaiḥ pakṣigaṇairupētam |
 vanaṃ prayātā nu tadapyayukta -
 mēkākinī sātibibhēti bhīruḥ || 3.63.15 ||

āditya bhō lōkakṛtākṛtajña
 lōkasya satyānṛtakarmasākṣin |
 mama priyā sā kva gatā hṛtā vā
 śaṃsasva mē sōkahatasya sarvam || 3.63.16 ||

lōkēṣu sarvēṣu na nāsti kiñcid

yat tē na nityaṃ viditaṃ bhavēt tat |

śaṃsasva vāyō kulapāliniṃ tām

mṛtā hatā vā pathi vartatē vā || 3.63.17 ||

itīva taṃ śōkavidhēyadēhaṃ

rāmaṃ viṣaṃjñāṃ vilapantamēva |

uvāca saumitriradīnasattvō

nyāyyē sthitaḥ kālayutaṃ ca vākyam || 3.63.18 ||

śōkaṃ viśṛjyādya dhṛtiṃ bhajasva

sōtsāhatā cāstu vimārgaṇē'syāḥ |

utsāhavantō hi narā na lōkē

sīdanti karmasvatiduṣkarēṣu || 3.63.19 ||

itīva saumitrimudagrapauruṣaṃ

bruvantamārtō raghuvaṃśavardhanaḥ |

na cintayāmāsa dhṛtiṃ vimuktavān

punaśca duḥkhaṃ mahadabhyupāgamat || 3.63.20 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye

aranyakāṇḍē triṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ||